

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2536 สรุปผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2536 ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน
2. ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว
3. ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา
4. ด้านที่เกี่ยวกับสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2536
ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 46 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 6

รวม 3 แห่ง

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี จำนวน 19 คน
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 9 คน
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 18 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน รายชื่อและที่อยู่ของนักศึกษาที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2536 จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา-สระบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี และวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา จากนั้นผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์นักศึกษาตามที่อยู่ที่ได้มาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ลักษณะของนักศึกษาที่ออกกลางคัน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. จากข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักศึกษา พบว่านักศึกษาที่ออกกลางคัน ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนนักศึกษาหญิง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 และนักศึกษาชาย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 นักศึกษาที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.43 และมีพี่น้องจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 โดยตัวเองเป็นบุตรคนที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.83 ระดับชั้นปีที่นักศึกษาออกกลางคันมากที่สุด คือ ชั้น ปวช.1 คิดเป็นร้อยละ 39.96 และ หลังจากออกกลางคันแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่จะออกไปประกอบอาชีพมากกว่าศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่ร่วมกับบิดา และมารดา คิดเป็นร้อยละ 56.52

2. ลักษณะของนักศึกษาที่ออกกลางคัน สรุปได้ดังนี้

2.1 ลักษณะที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเลือกเรียนสาขาศิลปหัตถกรรม เพราะสอบได้โดยไม่ตั้งใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.78 และส่วนใหญ่เคยเรียนศิลปะมาก่อนจากโรงเรียนเดิม แต่นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนศิลปะจากโรงเรียนเดิมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 54.35 ในด้านทัศนคติ นักศึกษาทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ในลักษณะทางการเรียนนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่มีเวลาเรียนไม่เพียงพอ โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะนักศึกษาแบ่งเวลาไม่เหมาะสมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.09 และ ส่วนใหญ่มีผลการเรียนในรายวิชาสามัญ และรายวิชาศิลปะอยู่ในเกณฑ์ต่ำคิดเป็นร้อยละ 69.57 ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าในแต่ละรายวิชามีการบ้านมากเกินไปในด้านสุขภาพพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 82.61 แต่มีอาการเจ็บป่วยทั่วไป เนื่องจากการปวดศีรษะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.04 นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาไม่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.52

2.2 ลักษณะที่เกี่ยวกับครอบครัวพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ บิดามารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยที่บิดามีอาชีพรับจ้าง และมารดามีอาชีพค้าขายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.65 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ารายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.57 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากบิดาและมารดา คิดเป็นร้อยละ 67.39 และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนช่วยเหลือในการหารายได้ คิดเป็นร้อยละ 65.22 สำหรับนักศึกษาที่ช่วยเหลือครอบครัวหารายได้ ส่วนใหญ่ เห็นว่าการช่วยครอบครัวหารายได้ไม่มีผลต่อการเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.91 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 63.04 โดยที่ตัวนักศึกษาเองก็อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดา แต่เมื่อนักศึกษามีปัญหาส่วนใหญ่มักจะไม่มีใครช่วยปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.04 ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.74 แม้ว่านักศึกษาทุกคนมีความเห็นว่าผู้ปกครองสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนสูงกว่าระดับมัธยมต้น โดยที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อนักศึกษาสอบเข้าเรียนในสาขาศิลปหัตถกรรมได้ ก็สนับสนุนให้เรียนในสาขานี้ คิดเป็นร้อยละ 54.35

2.3 ลักษณะที่เกี่ยวกับสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ครูผู้สอนครูขาดความสัมพันธ์และการเอาใจใส่นักศึกษา อย่างจริงจัง และเป็นปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.17 นักศึกษาส่วนใหญ่ เคยทำผิดระเบียบวิทยาลัย และเห็นว่ามาตรการลงโทษของวิทยาลัยไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 19.57 ในส่วนของหลักสูตร กระบวนการสอน การบริการและการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และที่ตั้งของสถานศึกษานั้น นักศึกษา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสม และไม่เป็นปัญหาที่ทําให้นักศึกษาออกกลางคัน

2.4 ลักษณะที่เกี่ยวกับสังคม พบว่านักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ เข้ากับเพื่อนไม่ค่อยได้ แต่มีนักศึกษาระยะมาคนหนึ่ง เข้ากับเพื่อนได้

เฉพาะเพื่อนชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.70 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่
ออกกลางคันนั้น มีความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์กับครูผู้
สอนพบว่ามีลักษณะทางตรงเดียวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน นักศึกษาที่ออกกลางคัน
ส่วนใหญ่เข้ากับครูไม่ได้ และมีนักศึกษา 28 คน ที่สามารถเข้ากับครูได้เฉพาะ
ครูสาขาศิลปหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 60.87 สำหรับบุคคลอื่นในสถานศึกษา
ไม่มีปัญหา

3. สาเหตุการออกกลางคัน

นักศึกษามีความเห็นว่ สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน
เรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ

ด้านตัวนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทางศิลปะไม่
เพียงพอ, แบ่งเวลาไม่เหมาะสม และ ขาดเรียนบ่อย

ด้านสถานศึกษา พบว่า วิทยาลัยเคร่งครัดเรื่องระเบียบกฎ
ระเบียบมากเกินไป, ครูมีทัศนคติไม่ดีต่อนักศึกษา และ ครูสอนโดยใช้ภาษาที่
เข้าใจยาก

ด้านครอบครัว พบว่า รายได้ไม่เพียงพอในการสนับสนุนการ
เรียน, ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา

ด้านสังคม พบว่า มีความขัดแย้งกับเพื่อน ฐานะแตกต่างจาก
เพื่อนทำให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้

4. ข้อเสนอแนะ

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการออก

กลางคันเรียงลำดับตามความถี่ดังนี้

ผู้ปกครองควรมีความเข้าใจในตัวนักศึกษา และดูแลเอา
ใจใส่ต่อนักศึกษา, ตัวนักศึกษาจะต้องเอาใจใส่ต่อการเรียน, เพื่อนควรมีส่วน
ช่วยย้่ากำลังใจและแนะนำในทางที่ถูก, นักศึกษาต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง
ในการเลือกเรียนตามสาขาวิชาที่ตนถนัด, ครูควรเอาใจใส่ต่อการสอนและให้
โอกาสให้นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น และครูไม่ควรมือกติกับนักศึกษาศิลปะ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา สาขา-
ศิลปหัตถกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรม
อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 6 พ.ศ.2536

1. ด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษา

สาเหตุการออกกลางคันด้านที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาที่นักศึกษาระบุไว้
เป็นส่วนใหญ่มิ 2 ประการ

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุอันดับแรก คือ ความรู้พื้นฐานทางศิลปะไม่
เพียงพอ ซึ่งนักศึกษาส่วนมากระบุว่าสอบเข้าเรียนในสาขาศิลปหัตถกรรมได้โดย
ไม่ตั้งใจ สามารถอธิบายได้ว่า สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมไม่ได้อยู่ในความสนใจ
ของนักศึกษา ซึ่งอาจส่งผลต่อการเรียนและการเอาใจใส่ต่อการเรียน นักศึกษา
ระดับ ปวช. ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี จัดเป็นช่วงของวัยรุ่นตอน
กลาง (Middle Adolescencs) (สุชา จันทน์เอม, 2529) ซึ่งมักจะมี
ความตั้งใจทำในสิ่งที่ตนสนใจมาก และในทางตรงกันข้าม ถ้าวัยรุ่นต้องกระทำ
ในสิ่งที่พวกเขาไม่ได้มีความสนใจ ก็จะทำให้ขาดแรงกระตุ้นในการทำกรนั้นๆ
อันจะส่งผลให้ไม่เอาใจใส่ต่อกรนั้นๆ จนการปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่า
ที่ควรหรืออาจล้มเหลวไปในที่สุด นอกจากนี้ในงานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน

ณ อยุรยา (2527) ก็พบว่าความสนใจของผู้เรียนต่อวิชาที่เรียน เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน นักศึกษามีพื้นฐานเดิมทางศิลปะไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งของนักศึกษาที่ออกกลางคัน มีผลการเรียนวิชาศิลปะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งเป็นเพราะนักศึกษามีพื้นฐานทางศิลปะน้อย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่เคยเรียนศิลปะมาก่อน ไม่พอใจผลการเรียนศิลปะจากโรงเรียนเดิม เพราะ มีผลการเรียนต่ำเช่นกัน รวมทั้งยังมีนักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีความรู้ทางศิลปะมาก่อน ทั้งที่มีการเรียนวิชาที่เกี่ยวกับศิลปะเป็นวิชาบังคับอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอภิปรายได้ว่า นักศึกษาที่ไม่มีความรู้หรือความถนัด ในสาขาวิชาที่เรียน ทำให้การเรียนในสายอาชีพไม่มีประสิทธิภาพ (เมธี บิลันธนานนท์, ม.ป.ป.) และจากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับข้อค้นพบของนักวิจัยหลายท่าน พบว่าพื้นฐานความรู้เดิมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ทวีป ศิริรัศมิ (2527) พบว่า พื้นความรู้เดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอธิบายผลการเรียนในมหาวิทยาลัยในช่วง 2 ปีแรกได้ และ เพลินพิศ เขียวหวาน (2521) พบว่า องค์ประกอบด้านผู้เรียน อันได้แก่ พื้นความรู้เดิม, อายุ และน้ำหนักสามารถอธิบาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 24 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Bloom (1976) ที่แสดงไว้ว่าพื้นฐานความรู้เดิมอันเป็นพฤติกรรมด้านเรียนรู้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เคยเรียนศิลปะมาก่อนเข้าศึกษาในสาขาศิลปหัตถกรรม ไม่พอใจในผลการเรียนวิชาศิลปะจากโรงเรียนเดิม อดใจให้เหตุผลว่า ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความถนัดทางศิลปะมาก่อน เมื่อเข้ามาศึกษาในสาขาศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นการเรียนการสอนระดับวิชาชีพ และหลักสูตรได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะด้านอาชีพ และให้โอกาสเลือกเรียนวิชาชีพ เน้นทักษะเฉพาะอย่าง

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของหลักสูตรสาขาศิลปหัตถกรรม พบว่าประกอบไปด้วย วิชาทางปฏิบัติตามสายอาชีพร้อยละ 70 ของวิชาเรียนทั้งหมด

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีความถนัดทางศิลปะเป็นพื้นฐานก่อน จึงสามารถเรียนในสาขาศิลปะหัตถกรรมได้ หากผู้เรียนไม่มีความถนัดมาก่อน ก็จะทำให้เกิดความท้อแท้ในการเรียน สอดคล้อง เมธี บิลันธนานนท์ (ม.บ.บ.) ที่ได้เสนอว่า ความถนัด เป็นคุณสมบัติที่สำคัญข้อหนึ่งสำหรับตัวผู้เรียน หากผู้เรียนมีแต่ความสนใจ แต่ไม่มีความถนัดก็ย่อมไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่า ความถนัดทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังเช่นงานวิจัยของ นลินี ฌ นคร (2525) ซึ่งพบว่าความถนัดทางศิลปะมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านจิตรกรรม ทั้งเกรดเฉลี่ยรวม และเกรดเฉลี่ยวิชาศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อริยา บานหงษา (2533) ก็พบว่า นักศึกษาแม้ว่าจะเรียนในกลุ่มวิชาที่แตกต่างกันก็ต้องมีความถนัดในศิลปะ แต่ความถนัดในศิลปะดังกล่าวนี้จะแตกต่างกันไปตามกลุ่มวิชาที่แตกต่างกัน

สาเหตุการออกกลางคันอันดับที่สองคือ นักศึกษาขาดเรียนบ่อย และแบ่งเวลาไม่เหมาะสม การมีเวลาเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากนักศึกษาแบ่งเวลาไม่เหมาะสม ขาดเรียนบ่อยๆ ด้วยเหตุผลที่ไม่สมควร เช่น ไปเที่ยว ไปดูหนัง ดิ้นสาย เข้าเรียนไม่ทัน จนกลายเป็นปัญหาที่เป็นสาเหตุให้ออกกลางคันนั้นก็สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ประชุมสุข อาชวบูรณ์ และ คณะ (อ้างถึงในสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2524) ซึ่งพบว่า สาเหตุการออกกลางคัน จากมหาวิทยาลัยที่สำคัญอันดับหนึ่ง คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 27 งานวิจัยดังกล่าวยังกล่าวถึงเหตุที่สืบเนื่องมาจาก การที่ไม่ได้ใช้เวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียน หรือ ขาดเรียน อย่างไรก็ตามการที่นักศึกษาแบ่งเวลาไม่เหมาะสมนั้น เกี่ยวข้องกับการไม่รู้จักการควบคุมจิตใจของตนเองให้สนใจต่อการเรียน และ ขาดวินัยในการควบคุมตนเองให้เข้าเรียน ซึ่ง ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2514) ได้ให้หลักการในการเรียนว่า การบังคับใจให้แน่นต่อ การเรียน เป็นหลักการที่สำคัญข้อหนึ่ง ในการปฏิบัติเพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อนักเรียนไม่รู้จักการบังคับใจตนเองให้แน่น ต่อการ

เรียนย่อมส่งผลให้การเรียนขาดประสิทธิภาพได้

2. ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา

สาเหตุสำคัญด้านสถานศึกษามีสาเหตุสำคัญที่นักเรียนระบุไว้เป็นส่วนใหญ่ 2 ประการ

สาเหตุสำคัญอันดับหนึ่งคือ วิทยาลัยมีความเคร่งกฤษฎะเบียดมากเกินไป ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกฤษฎะเบียดของสถานศึกษากับการปรับตัวของนักศึกษา ผลการวิจัยหลายเรื่องได้บ่งชี้ว่า กฤษฎะเบียดและข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน แม้ว่าจะมีความสำคัญอยู่ในลำดับท้ายๆ ดังที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ เกษม สูดหอม (2516) ที่พบว่า สาเหตุประการหนึ่งในการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยม เกิดจากกระเบียดข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนจนเด็กปรับตัวเข้าไม่ได้ และ ก่อนหน้านี้งานวิจัยในทานองเดียวกันของ กรีน (Greene, 1964) ก็แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการปรับตัวเข้ากับโรงเรียนของนักเรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการออกกลางคันของนักเรียน

สาเหตุสำคัญอันดับสอง คือ ครูมีทัศนคติไม่ดีต่อนักศึกษา ซึ่งในงานวิจัยของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2521) ก็พบว่า องค์ประกอบตัวสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการตกชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นเกี่ยวข้องกับครู คือ มีปัญหาทะเลาะกับครู ไม่ชอบครูประจำชั้น ขาดความอบอุ่นจากครู ถูกครูทำโทษเสมอ และครูใช้อำนาจบังคับในการสอน และการปกครองมากเกินไป สอดคล้องกับความเห็นของนักศึกษาที่เกี่ยวกับสถานศึกษาในเรื่องของครูผู้สอน ซึ่งนักศึกษาก็ให้ความเห็นว่า ครูผู้สอนขาดความสัมพันธ์และการเอาใจใส่นักศึกษาอย่างจริงจัง และเป็นปัญหามากที่สุด และในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านศิลปศึกษา ได้กล่าวถึงลักษณะของครูศิลปะว่าต้องมีการเอาใจใส่ในตัวผู้เรียน เพราะการที่ครูผู้สอนเอาใจใส่ในตัวผู้เรียนก็จะทำให้สามารถ

เลือกวิธีการจูงใจ สนับสนุน และชมเชยผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม สามารถเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับผู้เรียนได้ (Paston, 1973) และครูควรติดตามพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนในลักษณะที่ร่วมทำงานกับผู้เรียน เพราะจะทำให้เข้าใจผู้เรียนได้จากงานศิลปะ

3. ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว

สาเหตุทางด้านครอบครัวที่สำคัญซึ่งนักศึกษาระบุไว้เป็นส่วนใหญ่ มีอยู่ 2 ประการ

สาเหตุสำคัญอันดับแรก คือ รายได้ไม่เพียงพอในการสนับสนุนการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ บิดา-มารดา จบการศึกษาในระดับประถม ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งในสภาวะการณปัจจุบันแล้วถือว่ารายได้ของครอบครัวน้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล กล้าหาญ (2527) ที่พบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,000-5,000 บาท และจากงานวิจัยหลายชิ้นก็พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา-มารดา และเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนต้องออกกลางคัน เช่น กรีน (Greene, 1964) ที่พบว่า บิดา-มารดาของเด็กที่ออกกลางคันมีระดับการศึกษาต่ำ และรายได้ต่ำกว่าบิดา-มารดาของนักเรียนทั่วไป บิดา-มารดา มีอาชีพกรรมกร รับจ้าง เสมียน และเกษตรกร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อรุณช บุญกนก (2526) ที่พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงิน เช่น ครอบครัวมีรายได้น้อย ต้องทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มาใช้ในการเรียน ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ต้องรับภาระงานบ้านมากเกินไป เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน

สาเหตุอันดับสอง คือ ผู้ปกครองไม่คอยให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่จากบิดา-มารดา ประกอบกับบิดา-มารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ซึ่งเป็นระดับต่ำกว่านักศึกษา จึงเป็นการยากที่บิดามารดาจะให้ข้อเสนอแนะด้านการเรียนแก่นักศึกษาได้ สาเหตุนี้จึงเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาออกกลางคัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัย สุขเอี่ยม (2524) ที่พบว่า การที่ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน

4. ด้านที่เกี่ยวกับสังคม

สาเหตุที่เกี่ยวกับสังคมที่สำคัญซึ่งนักศึกษาระบุว่าเป็นส่วนใหญ มีอยู่ 2 ประการ

สาเหตุสำคัญอันดับแรก คือ มีความขัดแย้งกับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษาที่ออกกลางคันที่เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ออซูเบล (Ausubel, 1954) กล่าวว่าบุคคลที่เข้ากับคนอื่นไม่ได้ ย่อมไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม หรือเป็นที่ชิงชังของกลุ่มเพื่อน เนื่องจากเด็กพวกนี้ขาดความสามารถด้านสังคม ไม่มีความสนใจในสังคม กลัวความขัดขวางของบุคคลอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญ แป้นเจริญ (2522) ซึ่งพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ประสบปัญหาการเรียนและปัญหาสังคม มากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น และ เวอริล (Verville, 1968) กล่าวว่า เด็กพวกนี้ใช้ชีวิตไม่เหมาะสมในการเข้ากับผู้อื่น มีความคิดแยกจากแบบแผนอันเป็นที่ยอมรับในเรื่อง การแต่งกาย และ ไม่ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่ม เด็กพวกนี้มักมีบุคลิกเก็บตัว ถือสันโดษ อยู่โดดเดี่ยว ความรู้สึกนึกคิดอยู่ในภาวะสับสน ว้าวุ่นใจ ซึ่งสภาวะเหล่านี้จะมีผลไปถึงการเรียนด้วย และจากการศึกษาของ ไรสว สดใส (2517) พบว่า นักศึกษาที่มีความสนใจสูง มักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สาเหตุสำคัญลำดับที่สอง คือ ฐานะแตกต่างกัน ทำให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ สอดคล้องกับที่ สุขชา จันทรเฒ (2529) ได้กล่าวถึงปัญหาที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ มักพบว่า การคบเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นปัญหาที่สำคัญข้อหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาศิลปหัตถกรรม ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นจะรู้สึกว่า การคบเพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเด็กต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน

(Vernon F. Jones และ Louise S. Jones, 1986) ดังนั้นกลุ่มของเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อเด็กมาก ทั้งด้านพฤติกรรม และการเรียน เด็กมักจะเลือกคบเพื่อน ที่มีรสนิยมตรงกัน ทั้งทัศนคติสายคลึงกันรวมทั้งฐานะด้วย เพราะลักษณะที่ใกล้เคียงกันจะทำให้มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เป็นไปด้วยดี ซึ่ง Carl Rogers (อ้างถึงใน F. Jones และ S. Jones, 1986) กล่าวว่า การที่เด็กได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มหรือการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ จะมีส่วนทำให้เด็กประสบความสำเร็จทางการศึกษาได้ สอดคล้องกับที่ McDonald (1992) พบในงานวิจัยว่าระบบการส่งคนในห้องเรียน และงานโรงเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งของการออกกลางคัน นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Holman (1992) ยังพบว่า ข้อแตกต่างระหว่างนักเรียนที่สามารถเรียนต่อจนสำเร็จการศึกษา กับพวกที่ไม่สำเร็จการศึกษา (ออกกลางคัน) คือความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของนักเรียน ดังนั้นการที่นักศึกษาารู้สึกว่าตนเองมีฐานะทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มทำให้เกิดปัญหาในการเข้ากลุ่มไม่กล้าเข้ากับกลุ่ม ส่งผลไปถึงการเรียน ทำให้การเรียนตกต่ำและออกกลางคันไปในที่สุด จากการวิจัยของ มนูญ แป้นเจริญ (2522) พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จะประสบปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาสังคม และ ปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและปานกลางสอดคล้องกับ โรเบิร์ต เจ ไรท์ และ แอนดรูว์ จี บีน (Robert J. Wright and Andrew G. Bean, 1974) ที่พบในงานวิจัยว่า นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง สามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนในวิทยาลัยได้ดีกว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

ในส่วนของข้อเสนอแนะ นักศึกษามีความต้องการให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจนักศึกษา ต้องการกำลังใจจากเพื่อนๆ ความเข้าใจ และเอาใจใส่จากครู สอดคล้องกับการวิจัยของ Vernon F. Jones และ Louise S. Jones (1986) ซึ่งสรุปพื้นฐานความต้องการของนักเรียนไว้ว่า นักศึกษาต้องการการเอาใจใส่จากครู และต้องการมีสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนๆ นอกจากนี้นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า วิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ นอกเหนือจาก

การเรียนการสอน เพื่อไม่ให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนและควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักศึกษาที่เรียนอ่อน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการเรียนการสอน น่าจะนำไปพิจารณา ข้อเสนอแนะที่สำคัญอีกข้อหนึ่งที่ต้องพิจารณา คือ การที่ให้วิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาบังคับ ทำให้นักศึกษาที่นับถือศาสนาอื่นมีความลำบากใจในการเรียนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2536 ในด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ด้านที่เกี่ยวข้องครอบครัว ด้านที่เกี่ยวข้องสถานศึกษา และด้านที่เกี่ยวข้องสังคม ควรนำมาพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการสร้างนโยบายและแผนการปฏิบัติงานภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่าย นับตั้งแต่กรมอาชีวศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ครู ผู้ปกครอง และ นักศึกษา ดังกล่าวคือ

1.1 กรมอาชีวศึกษาควรที่จะนำข้อมูลการออกคันของแต่ละวิทยาลัยฯ มาพิจารณา และกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจนในการที่จะลดจำนวนของนักศึกษาที่ออกกลางคันลง ทั้งนี้ควรพิจารณาควบคู่ไปกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาในมีความพร้อมที่จะรับแนวนโยบายดังกล่าว

1.2 ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ควรจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษา และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง มีการติดตามและเก็บข้อมูลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมกิจกรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์ขึ้นในหมู่นักศึกษาด้วยกันทั้งในสาขาวิชาเดียวกันและสาขาวิชาอื่น ทั้งในส่วนของนักศึกษาด้วยกัน และนักศึกษากับครู การให้ความสำคัญต่อการพบปะกันระหว่าง

ผู้ปกครองกับทางวิทยาลัยฯ ตลอดจนการจัดหา แลเพิ่มทุนการศึกษาให้มากขึ้น

1.3 ครู ควรพัฒนาระบบการเรียนการสอน เช่น ใช้หลักจิตวิทยาในการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อตัวนักเรียนอย่างจริงจัง ควรเข้าใจถึงลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาศิลปะ

1.4 ผู้ปกครองควรเอาใจใส่การเรียนของนักศึกษาให้มากขึ้น และควรมีการติดต่อกับทางวิทยาลัยเป็นระยะๆ อย่างน้อยภาคการศึกษาละครั้ง เพื่อที่จะไม่ให้นักศึกษาขาดเรียนมาก ตลอดจนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับนักศึกษา และสนับสนุนให้กำลังใจแก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.5 นักศึกษาควรสอบคัดเลือกเข้าในสาขาวิชาที่ตัวเองถนัดและชอบเมื่อมีปัญหาควรปรึกษาผู้ปกครอง หรือ ครู ควรให้ความสำคัญแก่สังคมภายในวิทยาลัยฯรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่วิทยาลัยจัดเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษาด้วยกัน หรือ นักศึกษากับครู ที่สำคัญคือ ต้องเอาใจใส่ในการเรียนไม่ขาดเรียนมากเกินไปจนความจำเป็น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบและค้นหาสาเหตุอื่นที่อาจแตกต่างกันออกไป

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา

2.3 ในการวิจัยคราวต่อไปควรมุ่งเน้นตัวแปรด้านสังคมความสัมพันธ์ของนักศึกษาด้วยกัน และความสัมพันธ์กับครู ซึ่งนับได้ว่าเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและยังปรากฏข้อค้นพบน้อย

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านความคิดเห็นของครู
ศิลปหัตถกรรม เกี่ยวกับนักศึกษาสาขานี้ถึงสาเหตุที่ทำให้ต้องออกกลางคัน